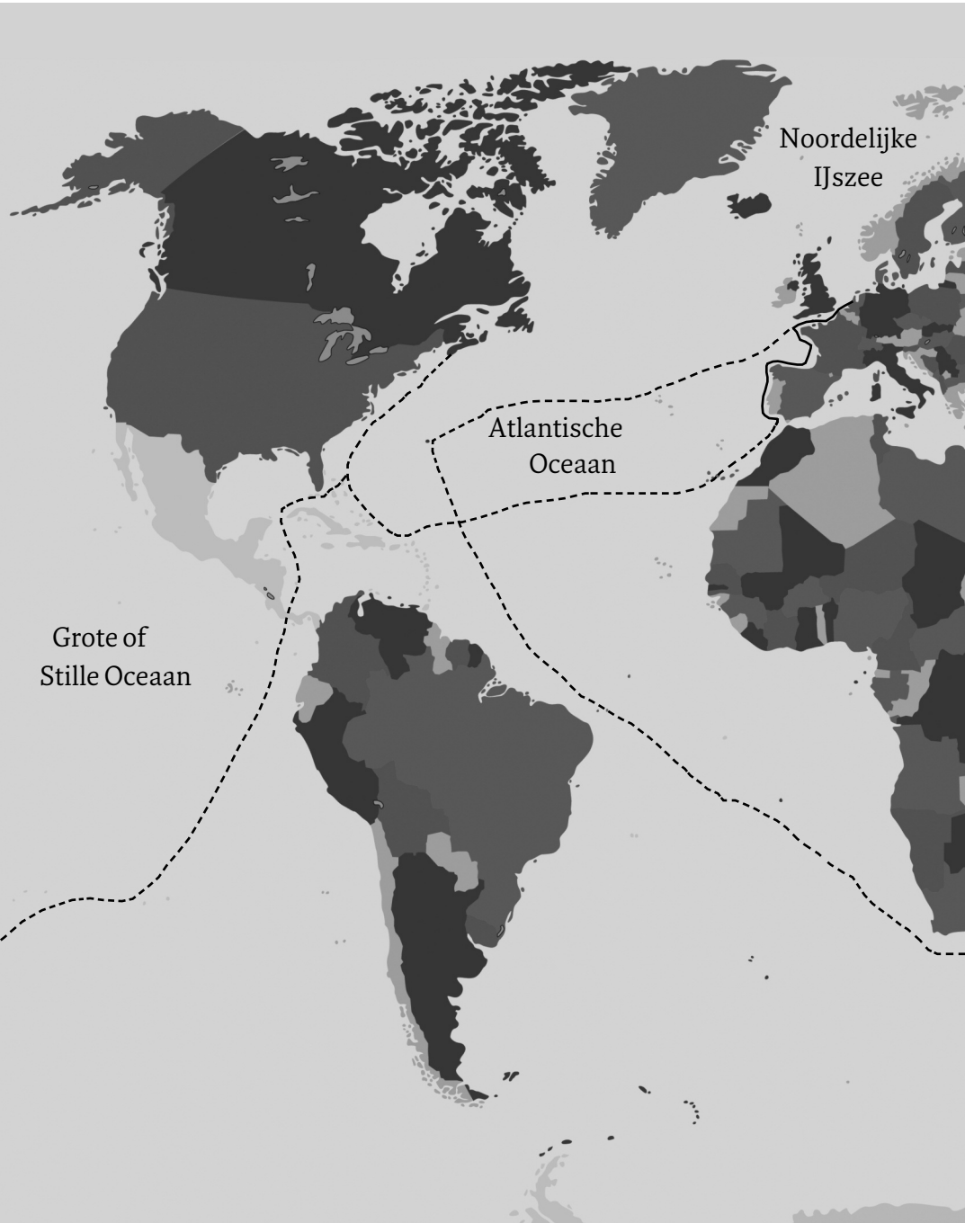
Noordelijke
IJszee
Atlantische
Oceaan
Grote of
Stille Oceaan

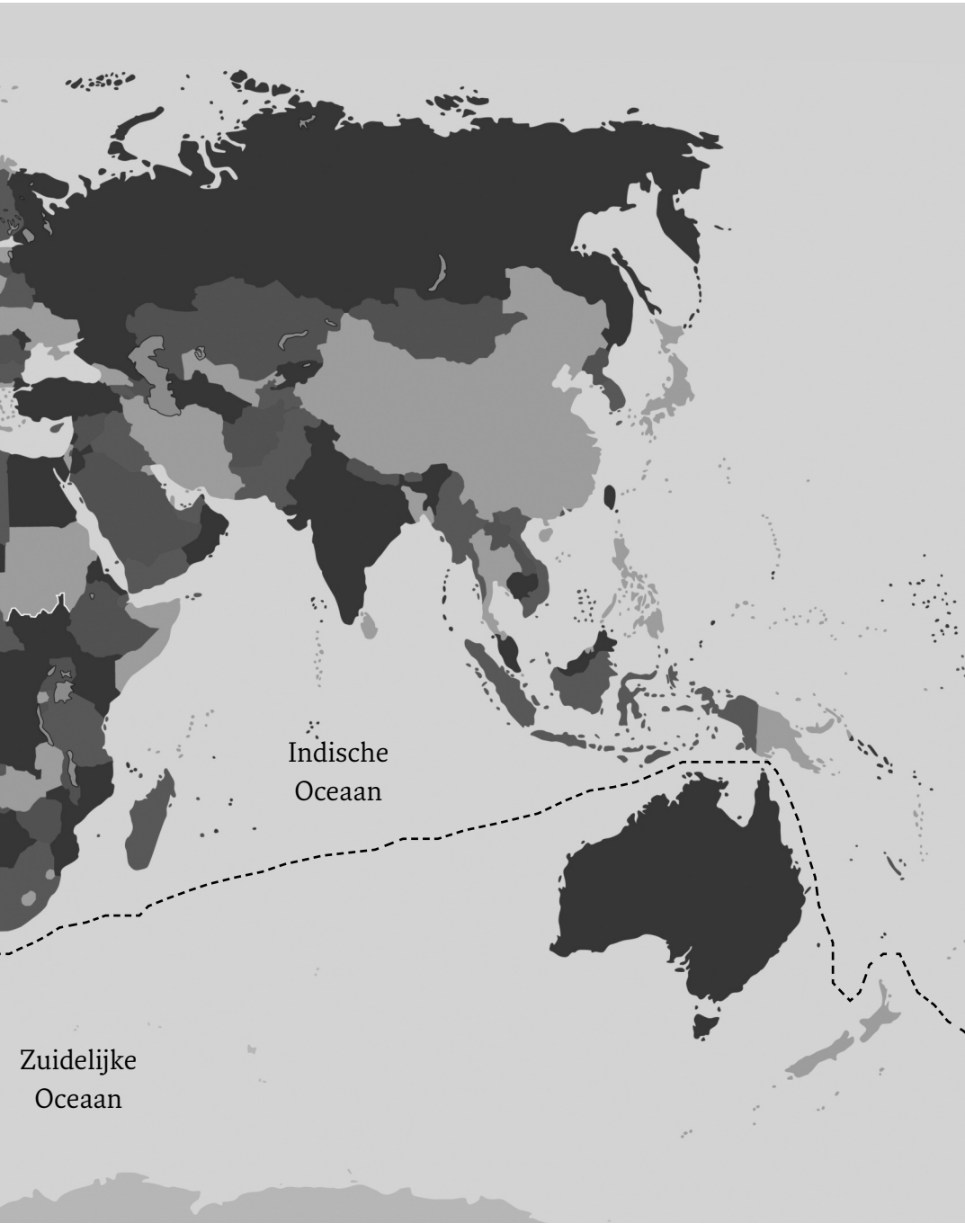
Indische
Oceaan
Zuidelijke
Oceaan

Boreas en de zeven zeeën

Mina Witteman

BOREAS EN DE ZEVEN ZEEËN

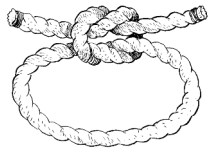

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Voor Olivier en Merel

Kijk ook op
www.ploegsma.nl

Dit boek is ook verkrijgbaar als e-book.

ISBN 978 90 216 7319 6 / NUR 284
© Tekst: Mina Witteman 2015
Omslagontwerp: Annemieke Groenhuijzen
Omslagbeeld: Shutterstock
Zetwerk: Studio Cursief, Irma Hornman
Binnenwerkafbeeldingen: Fred de Heij, Google en Shutterstock
© Deze uitgave: Uitgeverij Ploegsma bv, Amsterdam 2015

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij Ploegsma drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk. Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

Boreas van de Winden

Ik heet Boreas, Boreas van de Winden, en mijn ouders zijn knettergek. Twaalf ben ik en na de zomer ga ik naar de middelbare school. Tenminste, dat dacht ik. Maar dat blijkt dus allemaal net even anders te lopen…

Maanden deden mijn ouders al geheimzinnig. Tegen elkaar fluisteren, papieren in een la proppen en die dan afsluiten en de sleutel meenemen of verstoppen. Snel even weg en dan zeggen: 'Nee, nee ik eh, ik ga nergens heen. Ben zo weer terug. Even…' Je kent het wel. En dan denken dat ik drie ben of zo en niks in de gaten heb.

Eerst dacht ik nog dat het om mijn verjaardag ging. Niet dus. Die ging gewoon voorbij. Of nou ja, gewoon: alleen maar stomme cadeaus kreeg ik. Mijn vader kwam aanzetten met een verrekijker. Waar ik die voor nodig had? Misschien om naar de overburen te gluren, maar eerlijk gezegd zag ik die zelfs zonder verrekijker al veel te vaak. Mijn moeder gaf me een duikbril en zwemvliezen. Heel nuttig… als je verjaardag in april is en het nog veel te koud is om te zwemmen. Die konden dus nog maanden de kast in. Mijn oma gaf me een boek over de wind, alsof ik binnenkort het weer ging presenteren op tv. Mijn beste vriendin Merel gaf me een boek over knopen maken en

een rol touw om te oefenen. En mijn oom? Mijn lievelingsoom, hè! Oom Guus, waar ik altijd mee naar het voetbal ga. Geen nieuwe seizoenskaart van Ajax, maar vier proefduiken in het zwembad in Amsterdam bij de duikvereniging. Dat was op zich wel een gaaf cadeau, maar wat heb je eraan als je alleen van voetballen houdt? Precies. Niets.

Nee, om mijn verjaardag ging het dus niet.

Vanmorgen kreeg ik eindelijk te horen wat er aan de hand was. Ik zat aan tafel. Mijn moeder zat naast me, mijn vader tegenover me.

Ineens wist ik het: ze gingen scheiden. Natuurlijk. De halve klas heeft al weekendvaders en weekmoeders. Daar horen dan weer bemoeizuchtige nieuwe stiefvaders en stiefmoeders bij. Sommigen hebben zelfs razend-irritante weekendstiefbroertjes en weekendstiefzusjes. Dat stond mij dus ook te wachten. Ik zag het aan hun gezichten. Helemaal in standje serieus. Ik zou vast bij mijn vader blijven, want die had al een paar maanden geen baan meer, terwijl mijn moeder zich een slag in de rondte werkte. Ze kwam nauwelijks nog thuis. Niet dat het mijn vader wat kon schelen. Die liep de hele dag te fluiten en te sjouwen met van alles en nog wat en hij ging twee keer per dag naar de sportschool. Met een vreselijke grijns op zijn gezicht geplakt. Alsof ie de hele dag superblij was.

Mijn vaders gezicht stond trouwens maar half in standje serieus. Die grijns was er ook nog steeds, zag ik.

Hij had natuurlijk een vriendin. Dat had de vader van Beer ook. Die deed ineens alsof hij weer, weet ik veel, zes-

tien of zo was. En Beers moeder verhuisde meteen naar de andere kant van de stad, waardoor Beer niet meer bij ons naar school kon. Ik zag hem nooit meer. Scheiden is zo irritant, zo egoïstisch. Nooit denken die debiele ouders aan hun kinderen. Zien ze dan niet dat je meteen al je vrienden kwijtraakt, zelfs al verhuis je maar naar de andere kant van de stad? Scheiden. Waarom had ik het niet eerder gezien? Balen, balen, mega-balen!

Ik sloeg mijn armen over elkaar. Als ze maar niet dachten dat ik mee zou werken aan die belachelijke onzin. Alles moest hetzelfde blijven. Ik bleef hier wonen. Bij mijn vrienden. Bij mijn school. Bij alles waar ik aan gewend was. Ik wilde GEEN veranderingen!

Mijn vader haalde diep adem. Zijn borstkas zette nog breder uit dan hij al was. Met zijn vingers trommelde hij een drumroll op de tafel. Mijn moeder sloeg haar arm om me heen. Ze kneep in mijn schouder. Ik probeerde adem te halen, maar alle lucht bleef ergens in mijn keel steken. Geen zuurstofmolecuul vond zijn weg door mijn luchtpijp naar mijn longen. Ik duwde mijn handen onder mijn oksels.

'Boreas,' zei mijn vader.

Zie! Geen Bo of Bootje, maar mijn officiële naam, Boreas. Mijn nagels priemden door mijn T-shirt diep in mijn vel.

'We gaan varen…'

'Is het niet geweldig,' riep mijn moeder, nog voordat mijn vader was uitgesproken. Ze trok me naar zich toe en kuste me op mijn hoofd. Alsof ik een baby was.

‘Wat… wat bedoel je? Dit weekend?’

Was al die geheimzinnigheid om een weekendje varen? We gingen wel vaker varen. Te vaak zelfs. Vooral als er mega-spannende voetbalwedstrijden waren, of zwemwedstrijden waar ik aan mee wilde doen, of gewoon met mijn vrienden had afgesproken om te gaan skaten. Dat waren de momenten waarop mijn ouders vonden dat wij moesten gaan varen. Lekker met je kop in de wind, zei mijn vader dan.

Mijn moeder gaf me nog een kus op mijn hoofd. ‘Nee, Bootje-lief,’ fluisterde ze. ‘Niet dit weekend. Dit jáár!’

Ik worstelde me uit haar armen. ‘Dit jaar? Wat bedoel je? Wanneer? In de zomervakantie?’

‘En daarna!’ zei mijn vader. Met zijn vingers roffelde hij nog een drumsolo op het tafelblad. ‘In ieder geval een jaar of twee, waarschijnlijk langer. Tot we de wereld rond zijn geweest.’

Ik slikte. Ik slikte nog een keer en nog een keer, maar het stuk schuurpapier dat in mijn keel leek te zitten wilde er niet uit. Tot we de wereld rond waren geweest? Waren ze gek geworden?

‘Een droom die uitkomt,’ zuchtte mijn vader.

Een droom? Een nachtmerrie!

‘De wereld?’ zei ik. ‘Dat duurt wel honderd jaar.’

‘Niet overdrijven, Bo. Jules Verne deed het in tachtig dagen.’

‘In een boek, pap! Dit is… dit is echt. Hoe lang?’

‘Tot we de wereld rond zijn. Zo snel als de wind ons over de zeven zeeën blaast. We hebben alles wat we kon-

den verkopen verkocht en genoeg gespaard. We kunnen het een paar jaar uitzingen als we zuinig doen.'

Een paar jaar? En dan? Er flitste van alles door mijn hoofd. Mijn vrienden. Voetbal. Oom Guus. Mijn kamer. Merel. Mijn bed. Mijn boeken. Mijn vrienden. Merel. De meiden aan de overkant van de straat. School. Ja, zelfs school. Ik zou naar de brugklas gaan na de vakantie! Naar de brugklas! Met Merel.

'Dat kan niet,' zei ik – hoopte ik dat ik zei, want de stem die ik hoorde kraakte als een kapotte brommer. 'Het kan niet. Ik moet naar school.'

Mijn vader had nog steeds die blije grijns op zijn gezicht. 'Argo College!' zei hij. 'Je gaat vanaf nu naar het Argo College.'

'Argo College? Waar is dat?'

Heel even dacht ik dat ik me vergist had. Gingen zij varen? Bleef ik achter op een of andere kostschool? Ik voelde een koud blok ijs in mijn maag vallen.

'Aan boord, Bootje-lief. Je gaat naar school aan boord,' zei mijn moeder. 'Alles is geregeld. Ik heb het programma met de wereldschool afgesproken, gewoon alsof je op school zou zitten, maar dan met mij als juf. Ik geef je les en als ik er niet uitkom, maken we contact met school. Het Argo College hebben we het gedoopt.' Ze lachte. 'Naar de boot.'

De opluchting dat ik niet naar een kostschool hoefde liet het blok ijs in mijn maag smelten, maar niet helemaal. Ik wilde niet naar het Argo College of wat voor college dan ook, wilde ik zeggen, ik wilde naar het Fons,

maar de woorden kwamen niet langs het schuurpapier in mijn luchtpijp.

'En mijn vrienden dan?' mompelde ik, toen ik weer een beetje lucht had.

'Internet!' zei mijn vader. 'Gewoon af en toe lekker skypen, e-mailtjes sturen, whatsappen, weet ik veel wat jullie de hele dag doen. Alles via het internet. Je weet wel.'

Ik wist niks, behalve dat skypen en appen echt niet hetzelfde is als gewoon lekker samen hangen.

'En voetbal dan? Oom Guus koopt vast weer seizoenskaarten. Ik mag met hem mee, dat heeft hij beloofd.'

'Internet!' zei mijn vader weer. 'Gewoon naar de live-uitzending kijken.'

Ik begon een hekel te krijgen aan dat internet.

'W...w...wanneer.' Die rare kraakstem kon niet van mij zijn. Echt niet, ook al leek het woord wel langs mijn stembanden te trillen.

'Over twee weken.'

'Twee weken? Dat kan helemaal niet. We hebben nog musical en... Ik moet nog...'

'Maak je maar geen zorgen,' zei mijn moeder. Ze streek met haar hand over mijn haar. 'Alles is geregeld.'

Ik duwde haar hand weg. Alles was geregeld, ja. Zonder mij ook maar iets te vragen. Hoe dan ook, wat ik ook bedacht, wat ik ook zei... We zouden gaan zeilen. De wereld rond. Zo lang als het duurde.

Ik zei het toch: ze zijn knettergek, die ouders van mij.

Dag 1 – IJmuiden

Vanaf dat moment was het alsof ik in een gekkenhuis woonde. Mijn moeder stopte ook met werken, mijn vader werd nog drukker dan hij al was.

En ik?

Ik mocht gaan bedenken wat ik mee wilde nemen. Wat ik mee wilde nemen? Ik wilde helemaal niks meenemen. Ik wilde gewoon thuisblijven. Bij mijn vrienden, bij mijn school, bij het voetbal. Bij Merel. Ja, ook bij Merel. Merel is mijn beste vriend. Nou ja, vriendin. We kennen elkaar al vanaf onze geboorte. Of eigenlijk vanaf haar geboorte, want zij is negentien dagen jonger.

Nu sta ik op de achterplecht van de zeilboot. En zij staat daarginds. Op de kade. We zwaaien en ik weet zeker dat ze niet lacht, al kan ik haar gezicht niet echt goed meer zien. De hele klas staat er en de hele familie. Ze zingen een lied voor ons en dat lied begon zo:

Toen zij uit Amsterdam vertrokken,
op de Argo, een gave boot
met een mast van wel achttien meter
en een zeil als een plein zo groot.
(Ja hoor, als je een pleintje van 35 vierkante meter hebt.)

Ze namen onze maat de Bo mee,
als tweede stuur bij ze aan boord.
Voor een vakantie van ja-haren.
(Vakantie? Ik moet gewoon naar school!)

Bo, onze Bo uit Amsterdam.
Hij kust zijn meisje op de kade
(Iew! Wie dan? Merel? Mijn moeder lacht zich dood. Héél grappig, maar niet heus!)

en neemt lachend afscheid van ons,
voor een reis over zeven zeeën.
Die mazzelaar uit Amsterdam.
(Ik noem dit echt geen mazzel. Dit is erger dan een gevangenisstraf.)

Nou ja, de rest zal ik je besparen. Dat lied ging nog eindeloos door. Het einde hadden ze gelukkig aangepast, want met die Ketelbinkie uit het originele zeemanslied liep het niet goed af, begreep ik van mijn moeder. Die kwam nooit meer terug. Ik hoop toch echt wel terug te komen, al weet ik niet wanneer en hoe, want de huur van ons huis is opgezegd en mijn vader en moeder hebben allebei geen baan meer.

Pas als iedereen niet meer is dan een klein stipje aan de horizon, ga ik zitten. Het is koud. Helemaal geen weer om te zeilen, maar we moesten nu vertrekken, anders moeten we te veel haasten om op tijd bij de Canarische eilanden te komen. In december willen we daar zijn,

want vanaf dan staan de winden en de stroom goed om de Atlantische oceaan over te steken. Eind december, zei ik, hè! Het is nu begin juni. Over meer dan een halfjaar! Ik heb nog gevraagd of ik niet gewoon in december naar de Canarische eilanden mocht vliegen – kost je maar vierenhalf uur! – maar nee, hoor. Geen sprake van. Het is een familiereis van het begin tot het einde. Ik denk maar niet aan de eindmusical die ik moet missen, aan de zomervakantie, aan het nieuwe schooljaar in de brugklas van het Fons waar Merel en ik samen naartoe zouden gaan.

Alles wat ik nog heb, is een cadeau. Merel heeft het me in mijn handen geduwd toen ze van boord ging en ik mocht het pas openmaken als we op zee waren. We zijn op zee. Grijze golven, grijze wolken en in de verte aan bakboord – bakboord is wat normale mensen links noemen, net zoals stuurboord rechts is – een donkere grijze streep. Dat is de kust.

Voorzichtig peuter ik de Merel-strik en het papier los. Een stapeltje boeken komt tevoorschijn. Ik blader erdoorheen. Ze zijn leeg. Allemaal. Ik wrijf over de kartonnen buitenkant, waar Merel in haar mooiste letters op geschreven heeft:

Boreas en de zeven zeeën
Logboek

Uit het eerste boek dwarrelt een briefje. Ik kan het nog net te pakken krijgen voordat het overboord waait.

Lieve Boreas,

Het is niet eerlijk dat jij op avontuur mag en dat ik thuis moet blijven. Ik wil zo graag met je mee! Mijn ouders zeggen dat we gewoon contact kunnen blijven houden en af en toe kunnen skypen en appen, maar dat is niet echt. Ik wil weten wat je iedere dag meemaakt en wat je ziet. Daarom heb ik logboeken voor je gemaakt. Je moet er iedere dag in schrijven en in tekenen! Dan kan ik aan het einde van je reis alles lezen en bekijken en is het net of ik erbij was.
Ik zal je heel erg missen, Bootje! Je bent mijn beste vriend! Vergeet me niet!

Kusjes van Merel

PS: Verrassing!!! Mama heeft beloofd dat ik in de zomervakantie naar jullie toe mag!

Die kusjes hadden niet gehoeven, maar dat ze in de zomervakantie komt, daar word ik heel blij van. Ook al duurt dat nog een aantal weken.

'Wat is dat?' Mijn moeder neemt de boeken van me over. 'Wat ontzettend lief van Merel en wat een supergoed idee,' zegt ze. 'Logboeken. Precies wat je nodig hebt.'

'Ze zegt dat ze in de vakantie mag komen.'

Mijn moeder knikt. 'Als het lukt.'

'Als het lukt?'

‘We zullen zien, lieverd. Het moet betaalbaar zijn. En we moeten twee goede plekken met een vliegveld vinden, een om haar op te halen en een om haar weer terug naar huis te laten gaan.’ Ze strijkt over mijn haren.

Ik duw haar hand weg en pak de logboeken. Als het lukt… Dat betekent dat het ook niet kan lukken.

‘Ik leg deze in mijn hut,’ zeg ik. Mijn ogen prikken. Ik klim de kajuit in.

Dit is onze Argo. Mijn vader heeft iets met Griekse mythologie. Het is een First 42 en het is een dertig jaar oud zeilschip dat stinkt naar olie en zout water, maar dat wel supersnel is. Als het waait, tenminste.

We hebben alles aan boord: een douche en een keuken, die we trouwens kombuis noemen en wat eigenlijk gewoon een hoekje voor mijn slaapcabine is. En twee wc’s, een aan stuurboord en een aan bakboord. Dat zit zo: als je naar de wc moet, kun je daarna niet zomaar doortrekken, want een open verbinding met de zee is niet handig: Blub, blub, help! We zinken… Dus zit er een afsluiter tussen de afvoer en de buitenkant van de boot. Je pompt eerst zeewater naar binnen en dat pomp je dan

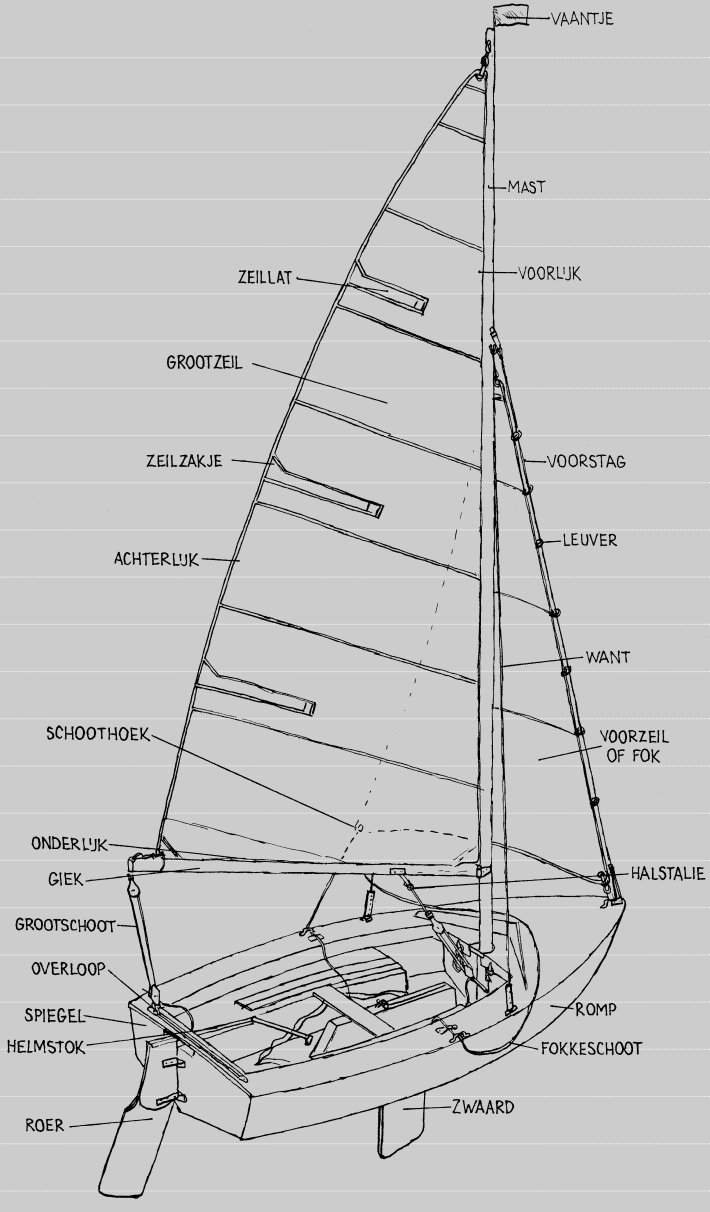
VAANTJE
MAST
ZEILLAT
VOORLIJK
GROOTZEIL
ZEILZAKJE
VOORSTAG
LEUVER
ACHTERLIJK
WANT
SCHOOTHOEK
VOORZEIL
OF FOK
ONDERLIJK
GIEK
HALSTALIE
GROOTSCHOOT
OVERLOOP
SPIEGEL
ROMP
HELMSTOK
FOKKESCHOOT
ROER
ZWAARD

samen met wat je achterlaat in de wc weer weg. Die pomp moet onder water zijn om zeewater op te kunnen pompen, zodat je alles weg kan spoelen. En waarom dan twee wc's? In een zeilboot zeil je over bakboord of over stuurboord. Dat betekent dat meestal één kant iets lager ligt dan de andere: de wind blaast in het zeil en duwt de boot een beetje op zijn kant. Als je schuin ligt, kun je alleen de wc aan de lage kant gebruiken, omdat... Nou ja, je snapt het wel, dat is een beetje een smerig verhaal. Maar soms vaar je uren- of zelfs dagenlang op dezelfde kant, en wat nou als je daar geen wc hebt? Niet handig. Dus... twee wc's, aan iedere kant een.

Mijn kamer is de slaapcabine aan de achterkant naast het trapje. Nog geen kwart van mijn kamer thuis, maar in ieder geval met een deur en een klein beetje ruimte om te bewegen voor het bed. Dat bed is best groot. Het loopt onder het achterdek door en omdat de boot naar achter toe smaller is, loopt ook mijn bed in een punt. Aan het eind van die punt, ver weg in het donker, zit een luikje dat je bijna niet kunt zien, zeker niet als mijn kussen ervoor ligt. Dat wordt mijn geheime bergplaats. Ik stop er deze logboeken in, de brief van Merel en Mooie Hond, mijn knuffel die ik heb meegenomen al zal ik dat nooit aan iemand vertellen. Ik zal er ook alle schatten in bewaren die ik onderweg vind, al denk ik niet dat dat er veel zullen zijn.

Hiernaast heb ik trouwens een zeilboot getekend. Het is een open zeilboot en geen kajuitzeilboot zoals onze Argo, maar dan weet je toch wat termen.

Dag 2 – Nieuwpoort

We zijn naar Nieuwpoort gevaren. De wind waaide met een kracht van 4 Beaufort, uit het noorden. Een Boreas-windje, noemt mijn vader dat, want ik ben genoemd naar Boreas, de Griekse god van de noordenwind. Normale mensen noemen dat windkracht 4, maar zeilers doen alles anders en meten de wind in Beaufort of in knopen. Een knoop is één mijl per uur en een mijl is weer 1,852 kilometer. Thuis krijg je van de weerman te horen hoe hard het waait of je zoekt het op op internet. Wij luisteren ook naar het weerbericht, maar dan naar een dat speciaal voor op zee is, iedere dag via de radio. Maar je kunt ook zelf aan de zee zien hoe hard het waait:

Bft	***Weerman***	***Knopen***	***Hoe je het ziet***
0	*windstil*	*minder dan 1*	*de zee is zo glad als een spiegel*
1	*zwak*	*1 tot 3 knopen*	*er zijn kleine golfjes*
2	*zwak*	*4 tot 6 knopen*	*kleine golfjes die breken en kleine schuimkopjes*
3	*matig*	*7 tot 10 knopen*	*kleine brekende golven met schuimkoppen*
4	*matig*	*11 tot 16 knopen*	*langere golven en grotere koppen*

5	*vrij krachtig*	*17 tot 21 knopen*	*grotere golven met opwaaiend schuim*
6	*krachtig*	*22 tot 27 knopen*	*grotere golven met schuimvlekken en opwaaiend schuim*
7	*hard*	*28 tot 33 knopen*	*golven worden hoger en hebben beginnende de schuimstrepen*
8	*stormachtig*	*34 tot 40 knopen*	*matig hoge golven met schuimstrepen*
9	*storm*	*41 tot 47 knopen*	*hoge golven met rollers, slechter zicht door schuimvlagen*
10	*zware storm*	*48 tot 55 knopen*	*heel hoge golven met overslaande rollers, de zee wordt wit van het schuim en je kan minder zien*
11	*zeer zware storm*	*60 knopen*	*mega-hoge golven, de zee is helemaal bedekt met schuim en je ziet bijna niks meer*
12	*orkaan*	*65 knopen*	*de lucht is vol met water en verwaaid schuim, de zee is wit en je ziet niks meer*

Je begrijpt dat je in die laatste vier niet echt meer wil zeilen, want de wind trekt dan alle zeilen aan flarden of je mast breekt af en dan sla je gewoon om. Ik hoop echt dat we dat nooit meemaken. Nu is de wind 4 Beaufort. Hij waait dus met 11 tot 16 knopen en dat is ongeveer 25 tot 28 kilometer per uur. Een prima windje, zegt mijn vader. Ja hoor, als je op de fiets zit en op weg bent naar het Ajax-stadion voor een spannende wedstrijd.
PS: Zo kunnen landrotten zien hoe hard het waait!

Bft	***Weerman***	***Knopen***	***Hoe je het ziet***
0	*windstil*	*minder dan 1*	*rook stijgt recht omhoog*
1	*zwak*	*1 tot 3 knopen*	*rookpluimen geven richting aan*
2	*zwak*	*4 tot 6 knopen*	*bladeren ritselen*
3	*matig*	*7 tot 10 knopen*	*bladeren en twijgen zijn steeds in beweging*
4	*matig*	*11 tot 16 knopen*	*stof en papier dwarrelen op*
5	*vrij krachtig*	*17 tot 21 knopen*	*takken maken zwaaiende bewegingen*
6	*krachtig*	*22 tot 27 knopen*	*grote takken bewegen*
7	*hard*	*28 tot 33 knopen*	*bomen bewegen*
8	*stormachtig*	*34 tot 40 knopen*	*dunne takken breken af*
9	*storm*	*41 tot 47 knopen*	*dikke takken breken af en dakpannen waaien van het dak*